

MIJNSTAD

O N Z E P L A N E E T

HET NATUUR- EN MILIEUMAGAZINE VAN DE BRUSSELAARS

#138
MAANDBLAD
MEI
2020

- 04 NATUUR IN DE STAD: BIODIVERSITEIT BIJ U THUIS
- 09 BLAUW ERFGOED: WATER GOED BEHEERD, IEDEREEN PROFITEERT!
- 10 EN WAAR IS HET LAWAAI NAARTOE?

ONGEZIENE WANDELINGEN
VERKEN DE MINDER BEKENDE
BRUSSELSE BOSSEN

leefmilieu
brussel
.brussels

LEEFMILIEU.BRUSSELS

Mijn stad onze planeet:
helemaal **digitaal!**

Nu het coronavirus ons allemaal uitnodigt om opnieuw te bekijken wat echt belangrijk is, hebben we gekozen om uw tijdschrift deze maand niet op papier uit te brengen.

Maar dat betekent niet dat u iets zou moeten missen. Integendeel. U kunt ons magazine digitaal lezen, nog gebruiksvriendelijker en interactiever. Kortom, nog levendiger en actueler!

En bovendien aangenamer om te lezen, zowel op smartphone als op een computerscherm. Bekijken, scrollen, klikken, lezen, gemakkelijk teruggaan, stoppen, opnieuw beginnen lezen, en dat overal en altijd.

Mijn stad onze planeet: waar, wanneer en hoe u dat wilt!

Ontdek ons digitale magazine via:
maville-onzeplaneet.brussels

Leest u ons magazine liever op de klassieke manier? Dan kunt u nog steeds de pdf-versie downloaden op onze website:
bit.ly/MVOP-NL

TERUG NAAR DE NATUUR!

De natuur is... overal! Ondanks de vele bedreigingen is de natuur steeds dicht bij ons gebleven. Al durven we dat wel eens vergeten. De natuur is er als we het huis uitgaan en als we thuiskomen. Ze is er als we onze ramen openzetten of de tuin in stappen. Ze duikt op tussen de straatstenen, op braakland en op de meest onwaarschijnlijke plaatsen. Ze bloeit en bruist op duizend en één manieren in de bossen en groene ruimten van de hoofdstad. In dit nummer nodigen we u uit om onze bossen te ontdekken. Want als u dacht dat het Ter Kamerenbos en het Zoniënwoud de enige Brusselse bossen zijn, dan hebben wij een verrassing voor u!

Coronavirus: het vervolg, maar niet het einde? En de quarantainemaatregelen: versoepelen ze, of niet? Ze zijn in elk geval een unieke gelegenheid om opnieuw meer aandacht te geven aan de mensen die ons dierbaar zijn, aan de wereld rondom ons en... aan de natuur! Wist u dat u zelf uw steentje kunt bijdragen aan meer natuur in de stad, ook als u geen tuin hebt? Hoe dan wel? Dat leest u in ons artikel over het behoud en de groei van biodiversiteit in de stad.

U komt in dit nummer ook meer te weten over wat u kunt doen om de kwaliteit van onze waterlopen en het blauwe erfgoed te beschermen. Kent u uw verplichtingen en rechten als uw eigendom grenst aan een waterloop of vijver? Bovendien leest u in deze editie over de effecten van de lockdown op de geluidsniveaus in onze hoofdstad. En we hebben ook enkele tips om in alle rust samen te leven met uw burens.

Veel leesplezier!

MIJN STAD ONZE PLANEET

Verschijnt maandelijks, behalve in januari, juli en augustus. - Leefmilieu Brussel - Havenlaan 86 C / 3000, 1000 Brussel - Tel. 02 775 75 75 - info@leefmilieu.brussels - leefmilieu.brussels V.U.: F. Fontaine & B. Dewulf. **HOOFDREDACTEUR:** Mathieu Molitor. **HERLEZINGCOMITÉ:** Sylvie Clara, Annelies Wouters. **REDACTIE:** Didier Dillen. **VERTALING:** Maarten Geerts. **PRODUCTIE:** www.4sales.be. De foto's tonen niet noodzakelijk de geciteerde personen. © LEEFMILIEU BRUSSEL De teksten in deze publicatie hebben tot doel de wettelijke bepalingen toe te lichten. Om de ware juridische toedracht van deze teksten te kennen, verwijzen we u naar de teksten van het Belgisch Staatsblad.

HET KLIMAAT UITGELEGD AAN TIENERS

Klimaatverandering op een leuke en frisse manier benaderen, dat doet de nieuwe website klimaatbrigade.be. De site is gemaakt voor leerkrachten en hun leerlingen van de derde graad basisonderwijs en de eerste graad secundair. Ze ontdekken er in een paar klikken alles wat ze moeten weten over het klimaat en de uitdagingen die daar bij horen. Dat gebeurt aan de hand van

video's, testjes, experimenten en leuke oefeningen. Elk onderwerp, zoals energie, wonen, transport en voeding, wordt uitgebreid toegelicht en gedocumenteerd. Zo kunnen de leerlingen geïnformeerde keuzes maken. Een initiatief van het WWF en de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. klimaatbrigade.be

U HOEFT NIET BANG TE ZIJN VOOR VLEERMUIZEN!

bit.ly/NPVleermuisCorona
bit.ly/BiodivCSMaladies (FR)
bit.ly/VleermuizenBxl

Een aanslag op onze gezondheid, infectiehaarden voor virussen,... sinds de COVID-19-pandemie worden vleermuizen van heel wat beschuldigd. Het klopt dat vleermuizen, net als andere zoogdieren, infectiehaarden zijn van een aantal virussen, sommige soorten meer dan andere. Toch zijn vleermuizen niet gevaarlijk. Ze spelen een zeer belangrijke ecologische rol. In België hoeven we er niets van te vrezen, als we ze met rust laten en niet aanraken. De enige ziekte die vleermuizen kunnen overdragen op de mens is een virus dat lijkt op hondsdolheid. In Europa zijn er echter maar weinig gevallen van overdracht op de mens gekend. En ook al zijn bepaalde soorten vleermuizen in België waarschijnlijk drager van sommige coronavirussen, die virussen zijn (anders dan het coronavirus dat COVID-19 veroorzaakt) niet gevaarlijk voor de mens.

VAARWEL 'GROENE WIJKEN', WELKOM 'NATUUR EN BIODIVERSITEIT'!

Een nieuwtje van 'Vooruit met de wijk', de projectoproep voor duurzame burgerinitiatieven: de naam 'Groene wijken' maakt plaats voor 'Natuur en Biodiversiteit'. Voortaan kunnen projecten dus ruimer kijken dan enkel de planten: ook de wilde dieren komen nu in aanmerking.

vooruitmetdewijk.brussels

GOEDE IDEEËN OP DE SITE VAN GOOD FOOD

De website van Good Food biedt een schat aan Good Food-ideeën. U vindt er alle informatie over duurzame voeding in Brussel: deelnemers, projecten, opleidingen, evenementen, documentatie, en natuurlijk ook de adressen van goede restaurants, producenten en winkels. Good Food is ook een nieuwsbrief, boordevol initiatieven die zorgen dat er voor duurzame lekkerbekken in Brussel heel wat te beleven valt!

goodfood.brussels

SOLARCLICK

Dankzij SolarClick produceren de Brusselse overheden sinds 2017 zelf hernieuwbare elektriciteit. Dit programma maakt het mogelijk om fotovoltaïsche zonnepanelen te installeren op de sites van de lokale overheden in de hoofdstad. Een mooie bijdrage aan de doelstelling van het Gewest om duurzame energie te produceren!
bit.ly/SolarClickBxl-NL

NATUUR IN DE STAD: HET IS AAN U!

Vele kleintjes maken een groot! Dat geldt ook voor biodiversiteit. Wanneer we in de stad kleine natuurlijke plekken met elkaar verbinden, ontstaat er een echt natuurnetwerk. Of het nu in de tuin, op uw balkon of op straat is, er zijn tal van mogelijkheden voor de natuur om haar grote comeback te maken in de stad.

EN WAAROM NIET OP STRAAT TUINIËREN?

Ook zonder tuin kunt u wat wilde natuur in de stad brengen. U kunt immers ook op straat tuinieren. U vindt in de stad heel wat ruimtes en mogelijkheden. Met planten aan de voet van bomen, klimplanten aan de voorgevel, microtuinen in potten, kuipen of plantenbakken: wees creatief! Als u een kleine groene ruimte op straat aanlegt, bevordert u niet alleen de biodiversiteit. U zorgt zo gegarandeerd ook voor meer sfeer in uw buurt en een betere luchtkwaliteit. Voor u eraan begint, zoekt u best even uit wat de juiste planten zijn voor de juiste plaats. En vraag ook toestemming aan de gemeente voor u aan het planten gaat.

U vindt al onze tips voor een natuurlijke tuin en onze nieuwe brochure over straattuinieren op:

bit.ly/MijnTuin-Bxl

In de tuin

Wist u dat privétuinen bijna een derde van het Brusselse groen vertegenwoordigen? Ze spelen dus een belangrijke rol in het behoud en de groei van biodiversiteit in de stad. Probeer daarom in uw groene ruimte naast dat groene gazon, netjes getrimde struiken en eenjarige planten plaats te maken voor wat 'echte' natuur!

/// Reserveer een derde van uw tuin voor inheemse planten en wilde bloemen. Leg bijvoorbeeld een bloemenweide aan. U trekt er vlinders en bestuivende insecten mee aan, en zo dus ook vogels en vleermuizen.

/// Laat achteraan in uw tuin wat brandnetels groeien. Bepaalde soorten vlinders leggen daar hun eitjes op.

/// Kies voor klimop en gemengde hagen van meidoorn, sleedoorn en veldsdoorn. Die bieden onderdak en voedsel aan heel wat vogelsoorten.

/// Egels en amfibieën zijn dol op stapels hout of steen waar mossen en varens op groeien. Eenmaal deze dieren bij u te vinden zijn, zal u merken hoe nuttig ze zijn tegen insecten die u liever niet ziet.

Op uw balkon

Geen tuin? Uw terras of balkon is een ideale woonplaats voor heel wat soorten. In hangende plantenbakken kunt u bijvoorbeeld soorten aanplanten die veel licht nodig hebben (zoals madeliefje, gulden sleutelbloem, veldsalie, muskuskaasjeskruid, lavendel en klaproos). Dit is ook een prima plek voor kruiden (zoals tijm, rozemarijn en oregano). Die zijn vaak zeer geliefd bij wilde bestuivers. U kunt de bloembakken ook aan een klimrek plaatsen, zodat er klimplanten kunnen groeien (zoals klimop, clematis en kamperfoelie). Wanneer u voor uw planten een plaatsje reserveert in de zon of in de schaduw, biedt u biodiversiteit meer kansen.

VERS VAN DE PERS

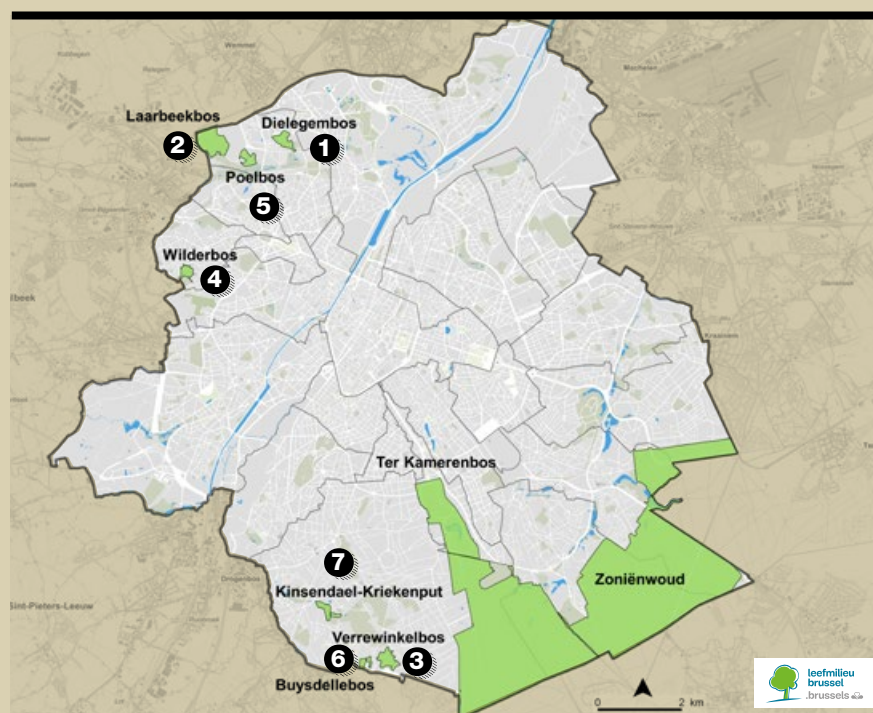
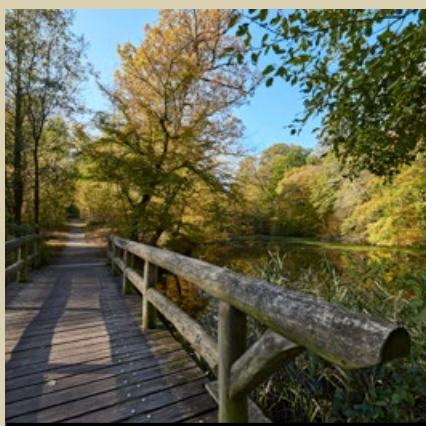
NIEUWS OVER DE NATUUR EN HET MILIEU IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

MEI '20

TE ONTDEKKEN IN BRUSSEL

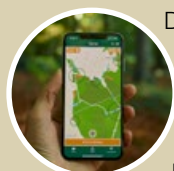
OP WANDEL IN HET BOS

Wist u dat het Zoniënwoud en het Ter Kamerenbos niet de enige bosgebieden in Brussel zijn? In het noorden en het zuidwesten van de stad vindt u verschillende prachtige gewestelijke bossen die ook toegankelijk zijn voor het publiek: Laarbeekbos, Poelbos, Verrewinkelbos,... Deze bosgebieden zijn minder bekend maar maken integraal deel uit van het groene erfgoed van de hoofdstad. Ze beschikken vaak over een uitzonderlijke flora en fauna, die het beschermen meer dan waard zijn. Het zijn ideale plekken om wat groen bij te tanken en u te ontspannen. Aarzel niet om onze bossen te (her)ontdekken, te voet of met de fiets! Ze zijn veel dichterbij huis dan u misschien denkt. En vergeet niet: bescherm uzelf, bescherm de anderen, bescherm de natuur.

- 1 Het Dielegembos:** een merkwaardige boszone van meer dan 50 hectare. Aan de rand van het bos dienen twee grote weides als speelruimte voor kinderen.
- 2 Het Laarbeekbos:** een groen eiland vol uitzonderlijke biodiversiteit met een aanzienlijk beukenbos en een bospoel.
- 3 Het Verrewinkelbos:** een echte groene oase van bijna 15 hectare. Het heeft een zeer uitgesproken reliëf, met een plateau op 110 meter hoogte.
- 4 Het Wilderbos:** met zijn zacht glooiende bossen, weilanden en beekjes is het een prachtig terrein waar heel wat te beleven valt.
- 5 Het Poelbos:** als Natura 2000-site maakt het Poelbos deel uit van een uitgestrekt gebied in het noordwesten van Brussel. De fauna en flora zijn er uitzonderlijk.
- 6 Het Buysdellebos:** op een oppervlakte van 4 hectare biedt deze site bijzonder interessante ecologische biotopen, met verschillende zeer grote bomen.
- 7 Het Kinsendaal-Kriekenputreservaat:** de diversiteit in deze strook natuurbos van zo'n 10 hectare is opmerkelijk.

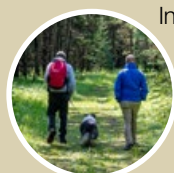
BOSSEN EN GROENE RUIMTEN IN UW BUURT

Dankzij de site van Brussels Gardens vindt u gemakkelijk de bossen en groene ruimten in uw buurt. Activeer de geolocatie (via uw instellingen) en u weet meteen welke bossen en groene ruimten zich bij u thuis in de buurt bevinden. De kaart past zich automatisch aan uw locatie aan.

gardens.brussels

COVID-19: BESCHERM UZELF, BESCHERM DE ANDEREN, BESCHERM HET BOS

In deze periode zoeken velen onder ons de natuur op. En dat doet ons goed! Het Zoniënwoud en de verschillende gewestelijke bossen blijven toegankelijk, terwijl ook hier natuurlijk de physical distancing maatregelen gelden. Maar de toestroom van wandelaars is niet zonder risico's voor onze bossen, die eigenlijk ook kwetsbaar zijn. Om de natuur daar te beschermen en de goede verstandhouding onder de wandelaars te garanderen, moet u zich dan ook aan volgende regels houden:

- /// **Voetgangers** mogen zich enkel op de paden en wegen begeven.
- /// **Honden** moeten overal in het bos aan de leiband.
- /// **Ruiters** moeten in de omgeving van de stallen blijven.
- /// **Fietsers** en joggers moeten hun snelheid matigen, mogen niet in groep lopen en vermijden de drukste momenten (middag en weekend).

bit.ly/covid19-NL-Bxl

INTERVIEWS EXPRESS

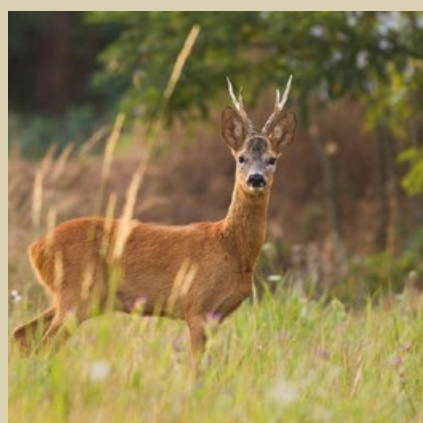
BLANCHE: IK KAN URENLANG NAAR DE TOPPEN VAN DE BOMEN KIJKEN

Drie jaar na het Eurovisiesongfestival laat de jonge zangeres Blanche terug van zich horen met haar debuutalbum *Empire*. Die plaat heeft bewust een donker kantje, maar in het echte leven zoekt Blanche (of Ellie Delvaux) graag het zonlicht op. "Ik breng enorm veel tijd buiten door, alleen of met mijn vrienden. De groene ruimten zijn mijn favoriete plekken", zegt ze. Ze belandt daarbij vaak in het Zoniënwoud en het Ter Kamerenbos. "Op bepaalde momenten van de dag vormen de boomtoppen een caleidoscoop van licht en kleur met de hemel. Dat vind ik fascinerend. Ik zou er uren naar kunnen kijken. Wat ik ook leuk vind aan een bos is dat

je er alleen of bijna alleen kunt zijn, ver van het lawaai, omringd door de natuur, zonder dat iemand je er kan beoordelen. Dat is een speciaal gevoel, dat ik heel sterk waardeer." Blanche heeft niet alleen een passie voor muziek, maar ook voor bloemen. "Ik kan het niet helpen, maar ik kan soms extatisch zijn over een bloem. En dat is zelfs besmettelijk! Mijn vrienden, die vroeger zonder te stoppen een bloemenperk voorbijliepen, zeggen me dat ze nu de tijd nemen om de bloemen te bewonderen."

blancheblancheblanche.com

ÉTIENNE COLLET: ER ZIJN TERUG REEËN IN HET LAARBEEKBOS

Als boswachter ben ik erg gehecht aan het Laarbeekbos. Het is een mooi voorbeeld van natuurbeheer dat de uitwisseling en migratie van verschillende soorten dieren en planten stimuleert. Sommige soorten

hebben, om zich goed te ontwikkelen, bijvoorbeeld een voldoende groot bosgebied nodig, maar ook toegang tot open ruimten of andere natuurlijke biotopen. Ik denk dan onder meer aan buizerds en reeën. In het Laarbeekbos is dat allemaal mogelijk. Hier kunnen verschillende soorten naar de weiden en velden van Vlaams-Brabant trekken, maar ook naar het Poelbos via het Koning Boudewijnpark, waar hagen de weides omringen. Dankzij het beheer dat we hebben opgezet, zijn er nu terug reeën in onze gewestelijke bossen. Onder meer in het Laarbeekbos. En dat is uitstekend nieuws. Het bewijst dat we de fouten uit het verleden kunnen herstellen!

PHILIPPE WYVENKENS, UKKEL: HET IS DE WILDE KANT VAN HET KINSENDAALBOS DIE ME ZO AANTREKT

Omdat ik in Ukkel woon, niet ver van het station van Kalevoet, wandel ik graag in de bossen van het natuurreservaat Kinsendaal. In deze groene oase van een tiental hectare grenst het moerasbos aan natte weilanden, beekjes en waterpartijen. Het is de wilde kant van deze natuur die me zo aantrekt. Als ik over de paden van dit nog ongerepte natuurgebied loop, voel ik me ver van de drukte van de stad. En als ik 's morgens vroeg over het houten ponton wandel, heb ik soms het geluk

om een vos of een paar zeldzame vogels zoals de ijsvogel tegen te komen. Tijdens een wandeling enkele jaren geleden, toen mijn zoon een jaar of tien was, kreeg hij plots het absurde idee om met een netje in de beek te willen vissen. Voordat ik hem kon vertellen dat het verboden was, had hij al een stekelbaarsje gevangen (dat we meteen terug in het water gezet hebben). Ik stond ervan versteld hoeveel leven er in die beek zat.

MICHÈLE ROULEZ, SCHAARBEEK: HET WAS DE EERSTE KEER DAT IK EEN GROENE SPECHT VAN DICHTBIJ ZAG

Mijn favoriete Brusselse bos is het Laarbeekbos in Jette. Ik fiets er vaak naartoe via het Koning Boudewijnpark, een groene ruimte met zo veel charme dat de fietstocht naar het Laarbeekbos al een feest is. Ik vind dit beboste gebied, dat deel uitmaakt van de speciale beschermingszones van Natura 2000, een eiland met een uitzonderlijke biodiversiteit. Als ik onder het bladerdek wandel, heb ik soms de indruk dat ik een 'tropisch' woud aan het verkennen ben. Dan maak ik abstractie van de tijd en kan ik "het nu" proeven. In de lente bloeit de daslook er overvloedig. De bosanemonen en hyacinten die her en der in het bos opduiken zijn een

lust voor het oog. Aan de rand van het bos staat de chalet van Laarbeek, een paviljoen in Normandische stijl. Gegerandeerd een lekkere tussenstop voor ik weer op mijn fiets stap! Omdat ik met mijn fototoestel graag uitzonderlijke momenten vastleg, let ik goed op wat er aan de voet van de struiken en in de toppen van de bomen gebeurt. Toen ik het niet-te-missen geklop van een specht hoorde, kwam ik een paar meter verderop een prachtige groene specht tegen. Hij was volop aan het werk en ik verraste hem. Best ontroerend, want het was de eerste keer dat ik zo'n vogel van zo dichtbij zag.

#NATURAL-SCIENCES-ATHOME

Het Museum voor Natuurwetenschappen komt tot bij u thuis! Bekijk de documentaires over hun verre expedities en volg online cursussen om uw kennis over biodiversiteit bij te schroeven. Of nog beter: ga op insectensafari in uw tuin of op uw terras, en laat de insecten via Facebook identificeren door de entomologen van het museum. bit.ly/NaturalsciencesAtHomeNL

ACTUA

ER BROEDT IETS BIJ DE VALKEN!

Valken doen niet aan physical distancing! In Brussel zijn er op een tiental locaties nesten van slechtvalken, en de eerste eitjes zijn intussen al uitgekomen! Op valkenvooriedereen.be kunt u de nesten van de Brusselse slechtvalken in HD streaming bekijken!

SAMEN WERKEN AAN EEN VIRTUEEL HERBARIUM

Het herbarium van de Plantentuin in Meise telt maar liefst 4 miljoen gedroogde planten! Maar de lockdown heeft het voor wetenschappers uit de hele wereld moeilijk gemaakt om dit herbarium te raadplegen. U kunt helpen om deze collectie te digitaliseren door deel te nemen aan het Doedat-project. Tegelijk ontdekt u de rijkdom van onze Belgische flora! doedat.be

MUNSTADONZEPLANEET#138

HET KINDER- HOEKJE

DE QUIZ

Ontdek de Brusselse bossen!

Brussel telt heel wat prachtige bosgebieden. Die zijn een ideale woonplaats voor vele planten en wilde dieren. Ken jij ze?

DOE MEE AAN DEZE MINI-QUIZ EN KOM ERACHTER

A. Welke soort vis is er te vinden in de beek van het natuurgebied van Kinsendaal?

1. De snoek.
2. Het stekelbaarsje.
3. De beekforel.

B. Wie heeft de weg naar het Laarbeekbos teruggevonden?

1. De boomvink.
2. De Koreaanse grondeekhoorn.
3. Reeën.

C. In het Laarbeekbos in Jette kunnen wandelaars de volgende vogel bewonderen:

1. De groene specht.
2. De havik.
3. De grauwe gors.

D. Het herbarium van de Plantentuin in Meise telt meer dan:

1. 10.000 gedroogde planten.
2. 100.000 gedroogde planten.
3. Vier miljoen gedroogde planten.

E. Via Facebook helpen de entomologen van het Museum voor Natuurwetenschappen je bij het identificeren van:

1. De insecten die je in je tuin vindt.
2. De slakken die je in je tuin vindt.
3. De amfibieën die je in je tuin vindt.

SPEL: Vind de indringer

Een van deze schattige pluisbolletjes is geen lid van de familie van de knaagdieren. Weet jij welke?

DE VELDMUIS

DE SPITSMUIS

DE EEKHOORN

DE EIKELMUIS

NATUUR BIJ U THUIS

RAAD EENS WIE DAAR... VLINDERT?

De eerste vlinders zijn er al, en Natuurpunt nodigt u uit om ze te leren kennen! Wie de vlinders ook wil tellen, kan terecht bij de Franstalige collega's van Natagora. Hoe dan wel? Observeer de vlinders in uw tuin. Noteer voor elke soort het maximum aantal vlinders dat u op hetzelfde moment ziet. Vul een online formuliertje in en dien het in.

bit.ly/NPVLinders
papillons.natagora.be

EEN HELEBOEL ACTIVITEITEN MET HET WWF

Het WWF verzamelde ideeën waarmee u en uw gezin het beste kunnen maken van deze tijd en tegelijk ook iets goed kunnen doen voor de planeet. Lees exclusief het officiële WWF-magazine en zijn kindereditie, geniet van de prachtige documentairereeks Our Planet, die de wonderen van de natuur belicht, ontdek tal van knutselactiviteiten voor thuis of laat u inspireren door de Spotify-afspeellijst Earth Hour met geluiden uit de hele wereld.

bit.ly/WWF-activ-NL

EEN NATUURLIJK OVERLEVINGSPAKKET

Het Groene en Blauwe Huis heeft een mooie overlevingskit voor wie zich zou vervelen tijdens de lockdown of op een ander moment. Op het menu: tijdschriften voor kinderen, online lessen over biodiversiteit (NL), natuurboeken die u kunt downloaden, clipjes over bloemen en planten, muziek en documentaires (NL en FR).

bit.ly/GBH-overleven

ONS WATER BESCHERMEN: EEN ZAAK VAN IEDEREEN!

Water is een echte troef voor een stad. Het verbetert de levenskwaliteit en laat de biodiversiteit bloeien. Maar onze Brusselse waterlopen en vijvers staan onder toenemende druk. Gelukkig is er veel dat we kunnen doen om dit erfgoed te beschermen en te verbeteren.

Afval niet zomaar weggoaien. Sorteren of composteren wat kan gecomposteerd worden. Dat vinden we intussen normaal. Maar als het op de bescherming van water aankomt, vergeten we soms dat we ook hier een rol in te spelen hebben. Wat kunt u wel of niet doen als u in de buurt van een waterloop woont? Wie is verantwoordelijk voor het onderhoud van welk deel? Dergelijke vragen krijgen een antwoord in de nieuwe verordening die op 1 januari 2020 in werking is getreden. In dit artikel vindt u alvast enkele antwoorden.

Stop groenafval!

U kent het wel, het groenafval (met grasmaaisel, dode bladeren, voedselresten, enz.) dat zich opstapelt aan de oevers van waterlopen die aan een tuin grenzen. Dit is niet alleen verboden. Het stimuleert ook de groei van algen en invasieve planten, belemmert een goede doorstroming van het water en kan aanleiding geven tot plagen van bijvoorbeeld ratten.

Uw verplichtingen

De zorg voor het hydrografische netwerk is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de waterlopenbeheerder. Maar ook de mensen die in de buurt van een onbevaarbare waterloop en/of een gewestelijke vijver wonen, hebben een rol te spelen. Zij moeten bijvoorbeeld een afstand van 1 meter (gemeten vanaf de oeverinsteken van de waterloop)

respecteren om een omheining te plaatsen. Ze moeten ook een begroeide bufferzone inrichten en onderhouden van minstens 4 meter breed (vanaf de oeverinsteken).

Mag u water uit een waterloop halen?

Ja, wie naast een niet-bevaarbare waterloop woont heeft het recht om er water uit te halen, mits uitdrukkelijke toestemming van Leefmilieu Brussel. Die zal erover waken dat dit de waterloop niet schaadt en dat de bewoners stroomafwaarts ook van dit recht kunnen genieten.

Wat mag niet?

Het is onder andere verboden om vaste of vloeibare stoffen te plaatsen op een plek vanwaar ze in waterlopen en vijvers kunnen belanden. Het is onder meer ook verboden om de ecologische en/of chemische kwaliteit van onbevaarbare waterlopen en vijvers te schaden, om hun normale en regelmatige stroming te verstoren, om zonder toestemming van de beheerder iets te bouwen of neer te leggen, en om in die zone naaldbomen te planten of hun zaailingen te laten groeien.

bit.ly/WaterWetgevingBxl

BEWONER IN ACTIE

Of onze eigendom aan een waterloop grenst of niet, we kunnen allemaal ons steentje bijdragen aan een betere waterkwaliteit in Brussel. Beperk bijvoorbeeld de hoeveelheid wasmiddel die u gebruikt. Kies voor milieuvriendelijkere producten voor de afwas en de was. Giet nooit restjes verf, white spirit, kunstmest of pesticiden in de gootsteen of het toilet. Stop ook met verspillen en oefen goede gewoonten om vlot uw waterverbruik te beperken. bit.ly/WaterBewonerActieBxl

OOK GEMERKT? ER IS MINDER LAWAAI!

U kent het wel, het vertrouwde geluid van de stad: autoverkeer, werven, culturele activiteiten en evenementen, winkels. Sinds het begin van de lockdown zijn, beetje bij beetje, de lawaaiërige activiteiten afgenomen. Een meternetwerk van Leefmilieu Brussel meet permanent, op het terrein, het geluidsniveau. Het registreerde de concrete effecten van deze uitzonderlijke situatie. Lees hier de eerste conclusies.

Wegverkeer

Het geronk van het wegverkeer is vrij representatief voor het omgevingslawaai in de stad. In "normale" tijden zorgt het verkeer voor een aanzienlijke hoeveelheid lawaai. Door de sluiting van de scholen en de aanbeveling om thuis te werken is de geluidshinder door het wegverkeer sinds maandag 16 maart dan ook sterk afgenomen. Deze daling werd nog versterkt door de lockdownmaatregelen die op 18 maart 's middags van kracht werden.

Als een autoloze zondag!

Bovenop een geluidsvermindering die vergelijkbaar is met wat we meestal in het weekend waarnemen, registreerden vijf meetstations sinds maandag 16 maart een algemene daling van het niveau van achtergrondgeluid. Deze daling loopt op tot 20 dB(A), afhankelijk van de dag en het station. We zien de meest opvallende dalingen in meetstations naast grote snelwegen (zoals de E411 in Oudergem en de E40 in Sint-Lambrechts-Woluwe) en andere belangrijke verkeersassen (zoals de Waversesteenweg in Oudergem en de Houba de Strooperlaan in Laken). Deze dalingen liggen dicht bij de verschillen die anders op autoloze zondagen worden waargenomen!

Spoorverkeer

De lockdown had ook een hoorbare invloed op de geluidshinder die het treinverkeer veroorzaakt. De waargenomen geluidsvermindering is echter minder groot dan die voor het wegverkeer. Het treinverkeer is wel wat afgenomen, maar er zijn veel treinen blijven rijden sinds de invoering (op maandag 23 maart) van een alternatieve treindienst om het hele netwerk te bedienen.

Luchtverkeer

Het luchtverkeer is sinds het begin van de crisis sterk gedaald. In april vlogen er bijvoorbeeld zes keer minder vliegtuigen over het gewest dan tevoren. Geluidsniveaumeters op plaatsen waar voor de lockdown heel wat vliegtuigen passeerden, tonen dan ook een duidelijke daling. Zij detecteerden veel minder vliegtuigen. Om bevoorradings- en gezondheidsredenen blijven sommige grote transportvliegtuigen wel vliegen. Zij produceren soms aanzienlijke geluidsniveaus, maar hun aantal is beperkt. Over het geheel genomen neemt de geluidshinder door het luchtverkeer dus af.

bit.ly/CoronaGeluid

Lawaai en COVID-19: beter samenleven

Het is nu misschien wel rustiger in de hoofdstad, maar niet alle lawaai is verdwenen. We blijven leven, wandelen, onze tuinen verzorgen, ons buiten of binnen amuseren, naar muziek luisteren... en dat is maar goed ook! Maar in lockdowntijden is het niet altijd gemakkelijk om samen te leven en de rust van onze burens te respecteren. Zeker niet in een dichtbevolkte stad als Brussel. Hoe vermijden we dat burenlawaai voor extra spanning en stress zorgt in een periode die sowieso al moeilijk is?

Dat is simpel, met wat gezond verstand en hoffelijkheid. Zet bijvoorbeeld uw televisietoestel niet te luid. Sla 's nachts geen deuren dicht en laat dan geen huishoudtoestellen draaien. Vraag uw kinderen om het kalmpjes te houden, vooral op momenten dat de buurt rust. Kies voor stiller speelgoed en stillere spelletjes. Respecteer ook de rust in parken en groene ruimten. Doe klusjes of onderhoud uw gazon op tijdstippen die voor iedereen aanvaardbaar zijn. U bent muzikant? Oefen dan in een geluidsdichte ruimte.

De brochure 'Rustig wonen in Brussel. 100 tips om zich te beschermen tegen lawaai en er minder te maken' helpt u om uw oren, die van de mensen om u heen en die van uw burens te beschermen. En zelfs als het

geluid u irriteert, vergeet dan niet dat andere mensen niet altijd opzettelijk lawaai maken. Een beetje beleefdheid en goede wil kunnen veel problemen oplossen. Ga eerst het gesprek aan voor u begint te klagen. Dialoog is nog altijd de beste manier om geluidsoverlast te beperken!

bit.ly/RustigWonenBxl

Wedstrijd Field Recording 'Lockdown'

In deze tijden van afzondering nodigt het team van de Week van de Klank alle Brusselaars uit om hun persoonlijke klankervaring tijdens deze periode op te nemen. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om menselijke activiteiten, gesprekken, natuurgeluiden en geluiden van een machine of een toestel. Registreer uw klankervaring vanuit ramen of deuren, op binnenplaatsen of balkons, in tuinen. De beste fragmenten worden uitgezonden tijdens de Week van de Klank 2021. U krijgt tot vier weken na de lockdown de tijd om de klankfragmenten in te zenden. Er wordt ook nog een tweede wedstrijd georganiseerd, voor wie tijdens de lockdown niet voldoende materiaal van goede kwaliteit in huis heeft om aan de wedstrijd deel te nemen.

deweekvandeklank.be

WIST U DIT?

Lawaai en biodiversiteit

Geluidsoverlast, dat is slecht voor onze gezondheid. Talrijke studies bevestigen dat. Wat nog niet zo bekend is: lawaai is ook verantwoordelijk voor minder biodiversiteit in de dierenwereld. De Franse organisatie Bruitparif publiceerde hierover recent een uitgebreide studie. Die gaat over soorten die in het water of op het land leven. Het besluit? Heel wat soorten ondervinden grote schade van de geluidsoverlast die zowat overal te vinden is. Veel vogels zingen bijvoorbeeld luider, hoger of vaker, sommige walvisachtigen ondervinden aanzienlijke gehoorproblemen en prairiehonden worden gestoord door verkeersgeluiden. Dat laatste geldt trouwens ook voor sommige amfibieën, en misschien zelfs voor plankton in de zee! Maar de biodiversiteit heeft niet alleen te lijden onder het lawaai, ze kan ook een deel van de oplossing zijn. Planten dempen en absorberen de geluidshinder, ook in de stad, tenminste gedeeltelijk!
bit.ly/BruitBiodiversite (FR)

HET PROJECT- HOEKJE

Hier vindt u een project van burgers, verenigingen of groeperingen rond het thema milieu, duurzame voeding, consumptie, energie, natuur, intergenerationele uitwisseling...

De collectieve moestuin Gray-Couronne

De moestuin Gray-Couronne ligt in het park naast het viaduct van de Kroonlaan; via een trap komt u in de Graystraat. Een twintigtal tuiniers steken hier de handen uit de mouwen. Een kerngroep zorgt met veel passie voor het beheer en houdt sinds 2015 het project draaiende. Op het terrein vindt u meer dan vijftig groeibakken, een vijver, een serre, regenwatertanks en een collectieve compostplaats. Hier worden groenten, kruiden, eetbare bloemen, fruit en bessen geteeld. De tuiniers werken ook aan een bostuinproject. Deze verrassende moestuin is rijk aan biodiversiteit. Het is een ideale plek om te ontspannen en bij te leren. En de tuin zorgt mee voor een gezellige sfeer in de wijk! Leefmilieu Brussel ondersteunt dit burgerproject in het kader van de oproep *Vooruit met de wijk*, luik Good Food!

bit.ly/MoestuynGC

Recept

SOEP VAN RADIJSJESLOOF

Ingrediënten voor vier personen

- /// Het loof van twee bussels radijsjes
- /// 25 g boter
- /// 1 liter kippenbouillon
- /// 2 aardappelen
- /// Peper en zout
- /// Muskaatnoot
- /// Komijnpoeder
- /// 3 el room
- /// 2 hardgekookte eieren

Bereiding

Was het radijsjesloof en stook het in de boter. Voeg de bouillon, peper, zout, muskaatnoot en de in blokjes gesneden aardappelen toe. Breng alles aan de kook. Laat het geheel 15 minuten koken voor u de room toevoegt. Dien de soep op in borden, schik de eieren er in plakjes op en strooi er komijn over.

recepten4seizoenen.brussels

Steeds meer verenigingen en burgers zetten initiatieven op om onverkocht voedsel te recupereren. Denk maar aan soep of maaltijden delen, solidaire koelkasten, bedeling aan wie dit het meest nodig heeft.

Deze projecten zijn lovenswaardig, maar wat met de juridische aspecten en de hygiëne? Dankzij het project *La Récup' d'Invendus pour Tous* is er nu een gids die alle vragen in dit verband beantwoordt. U vindt er informatie over de beste manier om de koude keten en de vervaldata te respecteren. U kunt er bijvoorbeeld ook terecht voor regelgeving inzake allergenen, mogelijkheden voor verwerking of traceerbaarheid van ingrediënten. Volg de gids! Zo vermijdt u overtredingen en past u goede praktijken toe.

bit.ly/RecupInvendus (FR)